

TELEGRAFUL ROMÂN.

Împare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiin, 3 Septembrie 1893.

Am dis în nenumărate rënduri, că rău serviciu fac patriei foile magiare șoviniste, de altcum foarte lăpte și cetite de publicul magiar, când pe basa unor sciri false, tendențioase și exagerate, alarmează opinia publică din țară, așită pe concetățenii noștri magiari contra noastră și propagă între ei pe căi forțate ura față de noi, prezentându-ne așa ca din senin de resvrățitori, ba chiar de dușmani ai patriei.

Manopera acésta, durere, se continuă sistematic și cu o intențiune vedită, fără ca să-și tragă sémă foile șoviniste, că ceea ce fac, nu fac bine și fără ca să le pese, că în cele mai multe casuri se blamază și rămân de rușine.

Casul sau după conceptul foilor magiare, „cea mai nouă revoltă valachă” dela Beiuș, ne dovedește din nou cele afirmate mai sus.

În foile de Marți a apărut o scire telegrafică din Oradea-Mare, în care se vestese, că prim-pretorele Beiușului a cerut pe cale telegrafică asistență militară dela vice-comitele comitatului Bihor, deórece între românii din Beiuș și jur, cu oca siunea zilei onomastice a țarului Rusiei (care a fost Luni) se arată mișcări ingrigitoare. În urma acesteia, se spunea în depeșă, a și plecat la Beiuș cu tren separat miliție, gendarmerie și mai mulți oficiali din gremiul comitatului.

O fôie șovinistă „Bud. Hir.” a mai primit cu privire la acésta următoarele informațiuni:

„După o depeșă a noastră din Beiuș, între românime de mai multe zile decurge agitația. Românii au ținut ađi o adunare sgómotósă. Atitudinea lor e amenințătoare. Să crede, că mâne vor erupe tulburările.

La aceste sciri curioase în felul lor a trebuit să ridă ori-ce om cu judecată serioasă și care cunoște de o parte pe pacinicul și iubitorul de or-

dine popor român, ear de altă parte mania de esagerare și calumniare a foilor magiare șoviniste, care nu se rușinează a ne pune în legătură mereu cu rușii, cu cari noi nu avem nici în clin, nici în mănecă.

Și că cum a erupt „mâne” tulburările se vede de acolo, că cele mai multe foi, nu mai au nici o scire dela Beiuș, ér' unele între cari și „Bud. Hir.”, au în Nr. de Miercuri o scire telegrafică, în care rușinate órecum, ne vestesc, că recuirarea miliției s'a făcut pentru asigurarea liniștei populațiunii spăriate și că ordinea nu a fost conturbată.

Dar ceea-ce ne face să ne ocupăm mai în special cu acésta afacere, este împrejurarea, că „Bud. Hir.” fără a astepta sciri mai sigure, eventual o desmintire a celor întemplate, numai pe baza informațiunilor tendențioase, publicate Marți, deja în acelaș număr de Marți scrie un prim articol bombastic, în care atacă în mod brusc pe preoțimea, învățătorimea și biserica noastră și o invinuesce, că ea, biserica conduce poporul nu numai contra elementului magiar, ci și contra corónei.

S'a observat, că de un timp încóce foile șoviniste atacă cu pedilecțiune pe înalții noștri prelați și biserica noastră, însinuându-le tendințe dușmănoase statului și poporului magiar, fără de a se fi dovedit nici când și nici cât e negru sub unghie, că ei sau biserica ar fi agitat, ar fi propagat tendințe dușmănoase statului, ci numai și numai pentru-că țin cu tărie la instituțiunile bisericești, ce o guvernează, la limba noastră și se espun pentru apărarea lor.

Însă o invinuire și atacare mai obraznică dóră nu s'a făcut nici odată ca în articolul amintit din „Bud. Hir.” Aici între altele se dice, că vorbirile patriotice dela Boroș-Sebiș ale episcopilor români către monarhul nu sunt decât acoperitoare de rose a situației negre, ce există în părțile Oradei, adevă că prelații noștri umblă a acoperi agi-

tația, ce de altcum pe sub mână o nutresc. Dar calumniia cea mai mare se cuprinde în următorul pasagiu, dat cu afirmațiune pozitivă:

„Și este demonstrat — o însemnăm acésta a două di după vorbirile din Boroș-Sebiș, — este demonstrat, că spiritul și direcțiunea, carea s'a dezvoltat în așa numitele biserici naționale (cuvântul acesta obvine și de trei ori în vorbirea episcopului Mețian) acest spirit și direcțiune nu atacă numai elementul magiar și națiunea magiară, ci étă, acum conduce poporul și contra corónei”.

Este demonstrat! Când și prin cine s'a demonstrat vre-odată, că biserica noastră ortodocsă națională română a dezvoltat spirit dușmănos contra vre-unui popor din patrie și chiar contra corónei? Cunoșcem și noi trecutul bisericești noastre, dar în cadrul acestui trecut nu dăm de nici un act de nepatriotism. Numai șovinismul descrescat pôte deci afirma cu obrăznicia lui cunoscută cele de mai sus, tinđend a crea dușmani bisericești noastre în șirurile poporului magiar mai ușor cređtor. Este acesta patriotism, cu care atăta paradă fac reprezentanții opiniei publice magiare, diariști?

Ce a dis imperatul și regele nostru la Boroș-Sebeș: „accentuarea de frase góle ale unui șovinism exagerat . . . stau departe de adevăratul patriotism”. Frase góle sunt cele citate de noi mai sus, din frase góle, șoviniste se compune întreg articolul amintit al lui „B. Hir.” Și cât de puțin iau în considerare șovinistii magiari admonirările părintesci ale capului încoronat se vede și din cele amintite de noi aci. Și acésta o constatăm și însemnăm și noi la rëndul nostru a șesa di după respunsul preainalt din Boroș-Sebiș.

Revista politică.

Dieta Ungariei va ținea în 25 l. c. n. prima ședință a sesiunii de tómnă, în carea, după cetirea autografului preainalt, se va purcede la stabilirea ordinei de di pentru ședința procsimă. Ministrul președinte Wekerle intenționează ca încă Mercuri în 27 l. c. să prezente proiectul de buget, însoțit cu un esposeu amenunțit despre rațiociniile anului 1892.

* * *

Frecările continue din Boemia între cehi și germani au ajuns foarte departe. În timpul din urmă poporul ceh și mai vêtos cehii tineri au dezvoltat o activitate energică pentru îndeplinirea aspirațiunilor lor. În astfelu de lupte și frământări s'au inscenat și casuri, cari au dat motiv guvernului din Viena pentru proclamarea stadiului de asediue excepțional în Praga și în cercul administrativ din jur. Casul acesta a provocat cu atât mai mare senzațiune, cu cât nu s'a știut nimica până la publicare în „Wiener Ztg.” cu tóte că în consiliul de ministri se hotărise acésta înainte cu 3 săptămâni.

* * *

Putinele cuvinte, ce le a ridicat Maj. Sa monarhul din incidentul zilei onomastice a țarului rusesc Alexandru, au fost ăse destul de lămurit, încât au ușurat comentariile presei. E obicei ca Maj. Sa, monarhul nostru la ziua țarului după cãlindariul vechiu să ridice toast. Acésta s'a usat de mai mult timp și rostirea lui în timpul de astăzi și are însemnătatea sa. Monarhul a dovedit pe deoparte relațiunile bune ce există între casa domnitóre habzburgică și între casa imperială din Rusia; pe de altă parte a adevărit ceea-ce accentuase în delegațiunii ministrul de esterne Kalnoky, anume, că relațiunile monarhiei noastre cu statul Rusiei s'au îmbunătățit în mod însemnat și continuă a se îmbunătăți. Toastul mo-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

Un manuscris în limba Macedo-română.

Ordinea

Sânter, și zeestel Liturgie a Sântului Părintelui nostru Ioan aurguratiku, în kară suntu adaose Trep-tele, Kânticellu intrare, Tresânciet, Herwimlu, a Zeunasketore, și Kuminekâmintulu, kare se kântă în Dominecile, și Serbătorile zeest, și imperatest, prekum și în tote zilele preste an. Acum antea oră intrăcistu mod lucrâtă.

Sânta Liturgie.

Kându Popa voeste a face zeeskul Sântemintu, debueste a fi mai ales mărturit, și ku tocî imbunit, și ku inima după potineă korată de mintuiri de nemika, și a se concenă de usuanca sêarei, și sô fie disteptat pôně în timpul Sântemintulu. Earô la apropierea timpulu, după fakuta datinata kaincie, intră în baserică, și împreunat ku Diakonlu, faku deădun înklinăciuni trei kătră resarit înaintea Faciăciunei a Mântuitorlu, și a prăsantei Zeunasketore, și dupăci intrară în cei doi Kântuini, și faku fieste karele unora înklinăciune, ziku incet următorele

Rogăciuni.

Domne! tramite mâna tēja dintru inalimăa Lokuimântulu tēju, și me întareste la propusa servirea mēa, ka sô stau nekondâmnat înăntea infrikoșatlu tēju Altariu, ka sô pot seversî Sântemintul nesângeros. Kă atēja este poteră, și mărirea în vetele vietelor. Amin.

Eară kându vinu în Sântuariul, lēja fiekarele în mâna, Popa Subtumariul sēju, Diakonlu Vestimariul sēju, și faku 3 înklinăciuni kătră resaritu și ziku între sine acista.

Zeule miselimâte spre mine pekatoslu.

Apoi Diakonlu, karele cene în mâna derăptă Vestimariul ku Orariul, merge la Popa, plēakă kaplu, și zice:

Binekuvēntă Stepăne Vestimariul ku Orariul.

Earô Popa binekuvēntă ku mâna și zice:

Binekuvēntă Zeul nostru, pretotindenă, akum și totudeuna, și în vetele vietelor. Amin.

Apoi merge Diakonlu în una parte a Sântemintulu, imbrakă Vestimariul și se rogă ași:

Se va alegri inima mēa intru Domnul; me imbrakă ku vestimariul mântuirei, și ku imbrakâmintul bukuriei me impresură; și ka unui mares puse mie mitra, și ka pre mărēasa me inveskū impregiur ku ornămintul:

Și dupăci basiă Orariul, lu pune dēja stinga umerlu. Earô Popa lēja și el imbrakâmintul, lu binekuvēntă, lu basiă, lu imbrakă, și zice intru sine Kântuirea mai sus zisă; asimelă ka Diakonlu. Și

kându Popa lēja Măniceile, anteu în mâna derăptă, zice ași.

Derăapta tēja, Dômne! este mărîtă intru potere, derăapta tēja, Dômne! frânse pre neamiciu, și ku plinirea măriri teei sfârmasi pre kontrariosii.

Apoi în mâna stingă, și zice ași.

Mănilē tele me fakură, și me formară.

Dup'a aceă lēja pregrumăzariul, lu binekuvēntă, ei lu basiă, și dupăci lu puse pre grumazlu sēju, zice.

Binekuvēntă este Zeul, karele versă donlu sēju spre Popii sei, ka ungēmintu spre kap, karele se depune pre barba a Aronlu, karele se depune pre limbellu vestimentulu sēju, ka rooa Ermonlu, karēa, se depune în muntele Sion, kă acolo mândă Domnul binekuvēntarēa: viaca pôně în vietă.

Și kându lēja Brănlul lu binekuvēntă, lu basiă, și zice.

Binekuvēntă este Zeul, karele me incinge ku potere, și vearsă donlu sēju. Pretotindenă, akum și totudeuna, și în vetele vietelor. Amin.

Apoi lēja Subgenukiariul, de este Protosingel a basericești mare, sēju verun altu, karele are veruna dignitate, și lu binekuvēntă, și lu basiă, zice.

Incinge sabiēa tēja spre kopsa tēja potincioase, ku faciēcuna tēja, și cu fromsecă tēja, și întinde, și preămbă, și imperaceste pentru adevērlu, și blândecă, și dereptatēja tēja. Pretotindenă, akum și totudeuna, și în vetele vietelor. Amin.

(Va urma.)

narchului nostru pentru imperatul Alecsandru împrăscie temerile despre un resboiu apropiat, temeri, cari s'au ivit și prin faptul, că la manevrele cele mari din Galiția ale armatei noastre, au asistat o mulțime de spioni rusești, dintre cari unii au fost și prinși; tot astfel s'a raportat și despre manevrele cele mari ale armatei germane, că la ele au asistat mulți oficeri franceși nechemati și că pentru o pază mai bună de acei spioni, împăratul german s'a vădit necesitat a da ordin pentru formarea un corp de poliție de câmp, cât timp a durat manevrele. Foile din monarhia noastră vreau să dea și altă importanță toastului monarhului. Ele accentuează, că prin cuvintele monarhului se va mai potoli focul frances și chiar cel rusec la sârbătorile din Toulon.

Pentru sârbătorirea escadrei rusești în porturile franceze se fac pregătiri foarte mari. Din Paris se anunță, că acolo a sosit ambasadorul frances din Petersburg, Montebello, pentru că acesta în conțelegere cu regimul, cu ministerul de marină și cu oficiul de externe să determine detașările cu privire la primirea escadrei rusești, precum și durata petrecerii aceleia. La palatul Elysée se lucră cu mare sârguință, că salele cele mari de primire să fie terminate. O deosebită importanță se pune și pe împregiurarea, că în Septembrie au sosit în Paris înalții oșpeți rusești, marele duce Alecsie și ducele și ducesa de Leuchtenberg. Entusiasmul pentru primirea oșpeților rusești e mare. Cunoscuta scriitoare Iuliese Adam a publicat în foile franceze un apel către dame ca să contribuie pentru a face oșpeților rusești un souvenir plăcut. În 11 Septembrie s'a dus o deputațiune a comitetului festiv al presei parisiene la ambasadorul rusec, br. Mohrenheim, pentru ca să-i anunțe formarea acestui comitet. Mohrenheim răspunde, că e foarte satisfăcut, pentru aceea, că manifestățiunile ce se pregătesc vor stringe și mai tare legăturile între Franța și Rusia. El privește această amicitie, ca o graniță de pace pentru Europa. La întrebarea, că în ce zi vor veni oficerii rusești în Paris răspunde Mohrenheim, că afară de anunțarea oficială a vizitei escadrei rusești n'a primit alte împărțiri. Îndată ce se va întorče ministrul de externe, Develle, se va înțelege cu acesta în privința dispozițiilor definitive. Comitetul festiv al presei parisiene a compus următorul program: Iluminarea gării Lyon în Paris până la biserica Madelena; intare sârbătorească între sunetele muzicii militare a reuniunilor de cântări și de gimnastică, reprezentațiuni de gală în operă.

Noutăți.

Târgul Sibiiului Târgul de vite din Sibiiu a fost preste tot slab. Vitele de muncă au scăzut foarte tare în preț și în general vitele de rasă indigenă nu s'au căutat. Causa a fost pe deoparte colera, din a cărei pricină multe târguri au fost oprite, ér economii au alergat cu vitele în târguri, unde au putut și au cautat să-le vândă, ca să nu le bage în iarnă, ér de altă parte scumpetea fânului. Mai bine cautate au fost vitele de prăsilă de rasă străine precum și caii buni, cari s'au cumpărat mai vârtos de cumpărători din țera românească. Târgul liber, fiind iarna la ușă, a fost bine cercetat și industriașii au făcut frumoșe palate. Tare s'au căutat încălțăminte și înbrăcăminte. Căpa în anul acesta a ajuns nu preț exagerat. O cunună de căpă, care altădată costa mult 12 cr. a ajuns preț de 35—40 cr. Pomele încă sunt scumpe, ér struguri nu s'au vădit de loc, cu toate că târgul de toamnă al Sibiiului omienii erau îndatăți a gusta struguri frumoși și copți!

Concert. Concertul, ce l'a arangat Joi sâra reuniunea sodalilor români din Sibiiu în beneficiul d-lui Ioan Damianu, a re-

șit pe deplin. Corurile s'au produs bine, cu toate că probe s'au ținut puține din cauza timpului scurt. Dl Ioan Damianu a fost aplaudat cu entusiasm la fie-care piesă, ce o a cântat. De mai multe ori a fost rechemat de public. Acompaniamentul la pian l'a făcut cu multă precisiune d-șora O. Neagoie. După concert, s'a început jocul, care a durat cu vioiciune până dimineța. Public a fost foarte mult, încât sala s'a dovedit prea mică pentru astfel de ocaziuni.

Cercetare cerută. Am amintit la timpul meu, că episcopul Pavel ar fi cerut la ministru contra sa cercetare în afacerea pamphletului lui Pituc. N'am creșut, că acesta s'a făcut, după cum afirmau foile magiare și am exprimat părerea noastră, că dacă totuși s'a făcut nu s'a făcut bine. Acum vine „Nemzet” și confirmă scirea diarelor magiare, scriind că episcopul Pavel, „neputând suporta acusa trădării de patrie” a cerut dela ministrul de interne să introducă contra sa cercetare disciplinară. Ministrul de interne, spune „Nemzet” cu intervenirea ministrului de culte, conte Csáky, a rugat pe primatele Vaszary să facă cercetarea. Primatele a primit însărcinarea și va face ministrului în curând raport despre starea lucrului. — Adevăr se fie toate acestea?

Un neguțătoriu de catări trădătoriu. Un fecioraș de român de vre-o 18 ani din Sebeșul de sus, fiind pe vremea tulburărilor dela Oradea mare prin acele ținuturi pentru a cumpăra catări, pe care apoi îi vindea de acasă la alți neguțători macedoneni, a fost suspiciunat de spion și trădătoriu de patrie, prins și dus înaintea autorităților de iustie din Zelan. Negustorașul a fost cercetat cu deamăritul, a fost cautat să vadă, dacă nu are cumva bani valachi s'au rusești și fiind că la dâsul s'au găsit și nisce foi românești, autoritățile au adus esperți — învțători — cari să le cetescă și să tâlmăcescă, ce cuprind etc. Numai după ce s'au convins pe deplin autoritățile, că negustorașul umblă în adevăr după catări și nu ca să dărime „patria magiară” a fost pus pe picior liber.

Concert în oraștie. În Oraștie se va da Duminecă în 17 Sept., 1893 st. n. un concert în sala hotelului „Csösz” cu cooperarea domnișorei Maria Popovici, absolventă a conservatorului din București, a domnișorei Ersilia Popovici și a domnului Ioan Demian oficial consistorial din Sibiiu. Începutul la 7¹/₂ ore sâra. După concert petrecere cu dans.

Noul ministru de războiu. Din Viena se anunță, că M. Sa a numit ministru de războiu pe comandantul de corp și general de cavaleria Edmund Krieghammer din Cracovia. Numirea acesta o va publica în zilele viitoare fôia oficială. Krieghammer este consilier intim, cavalier al ordin. Corôna de fier clasa I: s'a născut la 4 Iunie 1832 în Moravia, — adevă a și în vârstă de 61 de ani. Ca căpitan s'a distins în lupta dela Solferino. În cercurile militare se susține, că este unul dintre generalii cei mai capabili și energici.

Generalul Miribel. Generalul Miribel, șeful statului maior al armatei franceze și unul din militarii, în care Franța își puse întrêga ei încredere, — a încetat din viață. Generalul Miribel fusese adus în capul statului maior al armatei acum trei ani, pe când se afla ministru de resbel dl de Freycinet.

Generalul Miribel a luat parte activă în resbelul dela 1870 și a fost unul din întimii lui Gambetta. Reposatul era considerat ca bărbatul providențial, care are să conducă armata la revanșă.

Armata franceză simte o pierdere tot așa de mare ca aceea suferită cu ocaziunea morței generalului Chanzy și a amiralului Courbet.

Comoră aflată. În comuna Zăvoeni în apropiere de orașul T. Măgurele (România) un individ, anume Tânasie Enache Enculescu, săpa un bordeiu, mai deună-zi. Omul muncea din resputeri și sudorile îi curgeau șiroie de pe frunte. Cât ar fi dat el să pôtă sta colea la odihnă la umbră ca boerii și se mânânce bine și liniștit. Dar de, ce s'î-

faci. Cine se pôte lupta cu sârăcia! Tot săpând în pământ de-odată dă de un lucru, care nu semăna nici a pêtă, nici a lemn. Il ridică, se uită la el și rămâne înmărmurit. Era o icônă de aur și argint, foarte veche dar cât se pôte de bine lucrată. Tânase mai dă odată cu sapa și găsește un alt obiect: un inel mare împodobit cu pietre scumpe. Lui Tânase i se părea, că visă și săpând cu putere găsește un borcan de 5 oca plin cu monede vechi de aur. Își pôte ori-cine închipui fericirea sârmanului Tânase, căci jumătate din valoarea comorii va fi a lui.

Correspondențe particulare

ale Telegrafului Român.

Zdrapți la 25 Aug. v. 1893.

Onorabilă redacțiune! Șovinismul magiaro-jidan își face de cap. Noi zarandani ținut curat românesc, mereu suntem șicanați pe toate căile. — În toate comunele ni-se trimit câte un perciunat, cari apoi pôtă rolul lor propriu de denunțianți. Ca român și se pun greutăți, voină a face vre o întreprindere economică, ba unde odată s'a aședat de 3—4 zile un jidan, îndată se comiscă drepturile de trafic ect. dela românii bastinași, cari de deci de ani le-a esercitat cu totă punctualitatea. Și dacă totuși ai cutezanța a te folosi de remediile, ce legile ni-le dau, esti persecutat în totă forma.

Dintre multele abuzuri, étă un cas. În tómnă anulul trecut comunei noastre Zdrapți, încă i se dete privilegiul a esarenda dreptul de cărcimărit cu suma cea mai esagerată de 800 fl. v. a.

Acésta o făcusem cu deosebire pentru asigurarea caselor, bisericei cari servesc de cărcimă, atacate fiind de un „jô hazafi” fiu alui Moise, rădicându-și îndată după venirea în comună case proprii, cu scop de a scurta „Oláh Biserika” și de modestul venit, ce-l mai putea trage după casele sale.

La esarëndare cei competenți au pus condițiunea, că comuna numai așa ofere suma de mai sus, dacă se va da o licență de cărcimărit și în casele bisericei, carea se se eserciteze prin un anumit încreșut al comunei. Astfel s'a format o societate din 4 fruntași ai comunei, cari au primit răspunderea pentru comună, și carea avea să manipuleze.

Cu mari necasuri însă, după vre-o câte-va comisuni pe la Direcția finanțiară din Deva, s'a putut câștiga licența respectivă cu atât mai vârtos, căci dela pretură s'a fost staverit numai una licență în comună, și carea era rezervată pe sâma ovreului, de-și comuna numără preste 800 suflete.

Văgându-se apoi constrânși a da și în casele bisericei o licență unde, de 50 ani a fost tot birt, ca pe telegraf a urmat și a fiului lui Moise.

De atunci neîncetat, zilnic, ne vin sute și mii de persecuțiuni. Bietul cărcimar român e globit zilnic, dela Ioan Blag, și preotêsa Silvia Simedrea, cari manipulează regalul, fură luate dela amândoi traficele în mod arbitrar. Dela birtul românesc se scot ômenii și apoi se chiamă la cărcima jidanului.

Parola e dată, sâu te dai în mâna jidanului, sâu dacă nu tragi scurta.

Tot astfel se urmăze în comunele învecinate Crișciur, Rovina, Blăjeni, unde dl notariu Augustin Oniția, e tras în procese pentru spriginirea poporațiunei asuprite.

Auți lume și veți la ce sunt espuși românii bastinași de sub corôna stului Ștefan, în țera liberalismului. Dêul îndurării însă va vedé dreptatea și mântuire ne va da!

X—x

Eruarea mijlócelor necesare

la urcarea salarelor învțătoresci la suma de 300 fl. v. a. cu privire la proiectul cel nou de lege.

Temă pentru ședința adunării generale a reuniunei învțătorilor gr. or. român din districtul Sighișorei, ținută la 18 și 19 Iuliu a. c. v. în Ferihaz, de Petru Nicolescu, preot gr. or. și învțătoriu.

Onorată adunare generală!

În ședința comitetului central al reuniunei noastre districtuale, ținută la 18 Martiu v. a. c. am fost însărcinat

cu elaborarea temei de față, predată în formă de disertatiune.

Tema, după cum titula însași arată, privește pe de o parte pre învțătorii, ér pe de altă parte pre susținătorii scólelor confesionale, cu un cuvânt și mai de aproape privește pe poporul românesc.

Drept aceea lucrarea de față este îndreptată numai către poporul nostru românesc, pre carele am căutat să-l conving despre însemnătatea acestui obiect, îndemnându-l prin esemple vii la susținerea scólelor sale confesionale.

În lagătură cu acestea mi-am împărțit lucrarea în mai multe părți, desvoltând fie-care parte în deosebi.

Din capul locului însă atrag atențiunea on. adunări asupra împregiurării, că fiind esmiși din partea sinodului preotesc tractual, respective a preanonatului oficiu protopresbiterial comisari în toate comunele din tractul protopresbiterial al Sighișorei, ceea-ce pôte analog se va fi întemplat și în celelalte două tracte, cari constituiesc reuniunea noastră învțătorescă, — cari comisari avut-au a căuta toate mijlócele posibile din și cu cari s'ar pôte ajunge la salariul învțăteresc minimal prescrist de lege, spre a pôte astfel și pe viitoriu asigura caracterul confesional al scólelor noastre și cari de sigur își vor fi terminat lucrările, pe de o parte, ér proiectul din cestiune devenit acum lege pe de altă parte, tema de față, cu titula ei, și-a perdut ôresi-cum din valóre și astfel am pus mai mult pond pe alte momente însemnate din viața scolară, cari de altcum stau în strênsă legătură cu obiectul pertractând, ér eruarea mijlócelor referitoare la salariul învțătoresc, le-am amintit numai la finea acestei lucrări.

Scopul conferențelor, respective a întrunirilor membrilor reuniunilor învțătoresci.

Adunările învțătorilor, preste tot după cum este cunoscut, au devisa a arăta pe de o parte starea prezentă atât cea materială, cât și mai ales cea morală — culturală — a scólelor noastre poporale reprezentate în acestea prin învțătorii sei, pe de altă parte ca membrii acolorași reuniuni, venind în atingere unii cu alții și discutând diferite cestiuni referitoare la învțămentul scolar, să se perfecționeze în chemarea lor. Cu un cuvânt au în vedere progresul cultural al scólelor noastre confesionale ort. rês. supuse părintescei supravegheri a Escelenției Sale a Prealuminatului și Preasânțitului părinte arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, carele cu atâta zel și ingrigire a sciut să apere scólele noastre atât în trecut, cât mai ales acuma față de noul proiect de lege.

(Istoricul scólelor noastre — în general).

Scóle sistemisate noi românii de confesiunea gr. orient. nu avem decât de pre timpul în veci pomenitului și marelui arhiepiscop Andreiu Baron de Șaguna, carele de când provedința l'a pus — chiar la timpul suprem — în fruntea românilor ort. rês. a prins a lupta din toate puterile să întemeze scóle, să pregătescă învțători harnici, cari să pôtă conduce tinerimea română pre calea adevărului la fericirea vremelnică și cea vecinică totde-odată.

La instalarea sa se aflau scólele nôste — să dic acelor elementari, căci de cele gimnasiali, s'au astfel de scóle nici că pôte fi vorba pre atunci — într'o stare vrednică de plâns. Localitățile menite pentru scóle erau nisce adevărate cociôbe, cărțile scolare lipsiau cu totul, de obiecte de învțăment nici vorba nu era; învțătorii — cei mai mulți — abia sciau buchisa și bucôvna de rost. Fonduri scolare — vre-o tipografie a noastră? Nimic de al d'estea. Și astăzi cu ajutorul lui D-șeu și a bărbatilor nostri luminați unde am ajuns! Ce deosebire între acum și atunci!

Tot sub acel neuitat și mare archiepiscop s'au început ținerea de conferențe învățătoresci, cu scopul de-a îndemna pe popor la ridicarea și susținerea școlilor proprii confesionale.

Ați școlile noastre, — cu totă vitegitatea timpului, se află pre un stadiu cultural foarte înaintat — față de trecut — și cu ajutorul lui D-zeu și a conducătorilor lor ținând tot mai mult la progresul cultural spre a pute cel puțin sta pe aceeași treptă culturală cu celelalte neconcucitoare națiuni, mai favorite de sorte.

Binefacerile școlii și răul ce ar rezulta în lipsa ei.

Am amintit mai sus, că școla are în vedere și fericirea vremelnică totdeauna a celor ce sunt încrezuți ei.

Și cum poate face școla pre om fericit? — Dacă va deștepta, va învăța și va conduce pe calea adevărului destoinicia de perfecțiune a omeniei a națiunii române în specie.

Având școla acesta de visă, tot pârintele dator este a o privi ca atare și a o îmbrățișa cu dragoste.

Căci privind numai puțin la dispozițiunile copiilor vom afla între ei o mare deosebire. Pre unii îi vedem în anii dintăi îndrăgneați, caprițioși, spulberați, sar, alergică, adeseori se încăeră cu alții, rup, sparg, nu se supun, întorc vorba; ș. a. aci trebuie să pășască școla la mijloc și să îndrepteze răul cu blândețe, răbdare, înțelepciune, zel, tact, ținând totdeauna la principiul: „caută după cauza răului, și aflându-o o și depărtază“.

Din contra sunt unii copii foarte liniștiți, prudenți, negălevitori, lingușitori mai ales pe lângă aceia, dela cari așteptă ceva, ascultători, nu perd din vedere greșelile altora, spun tot ce văd; față de astfel de copii școla erăși trebuie să și escercite binefacerile ei, să nu rămână nepăsătoare, creșdend, că aceste dispozițiuni naturale ar rămânea pentru totă viața, să nu-lase în placul lor, ci cu blândețe, înțelepciune și zel erăși să caute a învăța înăscutele însușiri bune copiilor, însușind în inimile lor adevăratele principii ale moralității și ale religiozității creștine.

Uitându-ne la desvoltarea fizică a copiilor, îndată vom vedea, că unde a apucat sensualitatea (fiscul) de asupra, acolo spiritul este puțin activ; din contra, unde de timpuriu escelază spiritualitatea, acolo sensualitatea este mai slabă.

În ambe aceste casuri școla trebuie se scie ce are de făcut, ca celor dintăi să le descepte și întărească puterea intelectuală, er' celor de al doilea fel în același timp să le arete și mijlocele spre întărirea puterilor trupesci a fiscului.

De aci se vede în destul scopul și în urmare binefacerile școlii. Școla ca o mamă bună trebuie să și respecte pre toți copii de o potrivă, să fie cu dragoste adevărată, cătră toți copii ei încredințați. Să le împărtășască nutrețul sufletesc necesar prin învățământ; să le descepte puterile, se i-le întărească, ca prin acesta punându-i în stare a cugeta și a lucra înșiși, să i facă nu numai să scie mult, să fie învățați, ci să fie și harnici pentru lume, se reverse dulceața învățătorei lor în cupa fericirii lor și a nemulului lor.

Dacă nu ar fi acum școla, care se îndrepteze la unii copii apucăturile rele, înlocuindu-le, cu însușiri bune, să îmbărbăteze pornirile bune înăscute la alții — apoi societatea omenescă în special națiunea unde ar ajunge?! Elementele ce o ar compune în acest cas ar fi așa de heterogene și atât de străine unele față de altele, încât ar fi cu neputință o bună înțelegere, o viețuire comună. Atunci națiunea, — omenimea — neavând fi luminați prin școla, s'ar pute neferici pentru mai multe vecuri, sau ar pute fi chiar

ștersă de pre fața pământului pentru vecie. Afară de acestea știut este, că un om fără de școlă nu ține nici cu D-zeu nici cu biserica, nici cu stăpânirea politică, nici cu patria, nici cu națiunea, nici cu vre-un om din lume, nici cu el însuși.

Necesitatea susținerii școlii confesionale și dotațiunea corespunzătoare a învățătorilor.

Din cele premerse deci este evidentă necesitatea susținerii școlii, anume a școlii confesionale ort. rom. pentru noi; căci numai în școlă, care e condusă de unul, care vorbește, simte și crede ca aceia, cari o susțin, numai acolo se poate da tinerimei o creștere, care se corespundă aspirațiunilor susținătorilor.

În școla confesională numai se va ține cont de limba, credința, datinele și obiceiurile confesiunii. — Ori și ce școlă însă se nu și uite a crește din copii, credincioși fi ai bisericii, buni și bravi cetățeni ai statului, învățându-i de timpuriu a viețui în frățietate și armonie, cu toate națiunile conclocuitoare.

Biserica și școla stau în strânsă legătură una cu alta. Școla pregătește pre fi bisericii, er biserica implorând ajutorul lui Dumnezeu îndemna pre membrii ei la împlinirea datorințelor lor, atât față de biserică, cât și de stat; atât față de ei înșiși, cât și față de aprăpele, dîcend: „Dați ce este al Cesariului, Cesariului, er ce este a lui Dumnezeu lui Dumnezeu, și iarăși: „Iubesc pre deapăpele teu ca pre tine însuși“.

„Dacă ați românii sunt o națiune compactă, au o limbă frumoasă și o religie străbună cu datini comune naționale în toate provinciile locuite de ei, meritul este, că am avut biserică națională și școlă sub îngrijirea bisericii. Astfel numai am putut rezista tuturor invasiunilor și persecuțiunilor câte le-am îndurat noi părinții și străbunii nostri“. Etă deci pentru ce școla trebuie să stea în strânsă legătură cu biserica și să o și conservăm și de aci înainte sub scutul ei, la ce cu toții să și lucrăm.

Căci îndată ce școla se va desface și se va înstrăina de biserică, și se va propune și învăța în ea alt-cum, precum se învață și crede în biserică, temelia bisericii este sgduidă și amenință în tot momentul a-se ruina. Atunci blăstămul cel învăpăiat al răsunării va ajunge pre toți aceia, cari au lucrat sau au privit cu indiferentism la ruina ei; și ca un fulger aprins de turbarea unei furtune îi va isbi cu tunet, îi va dobori cum doboră viforul copaciul din vârful muntelui și îi va repezi în „prăpastia întunecului celui mai din afară“.

Avem autonomia bisericii garantată prin lege și în legătură cu acesta avem neapărată lipsă și de autonomia școlilor noastre confesionale, în ființate și susținute tot de biserică. De aceste școle bisericile noastre au neapărată trebuință, căci numai cu ajutorul lor își pot crește tinerimea în frica lui Dumnezeu și în legea strămoșilor. Er pentru ca școlele noastre confesionale să potă împlini scopul măreț, pentru care sunt întemeiate și susținute, se recere, ca nimenea altul să nu aibă drept de a porunci asupra lor, decât numai credincioșii și preoțimea bisericelor noastre.

Drept aceea ele trebuiesc încredințate unor puteri dibace, conscie de chemarea lor, spre a le pute conduce spre limanul dorit.

Învățători harnici, cu bune pregătiri teoretice și practice, cu purtări morale bune adevărate exemple de imitat trebuiesc înstituiți în școlă. Căci numai învățătorul desevărsit în chemarea sa și devotat cauzei sale, numai învățătorul virtuos, numai învățătorul religios, numai învățătorul național și respectător de mai marii lui va pute

forma din tinerimea cea crudă membrii harnici ai familiei și ai națiunii, cetățeni bravi ai statului, credincioși neclătiți ai santei Maice noastre bisericice și fi ai împărăției cerului.

(Va urma)

Bibliografic.

A apărut a XVII programă a gimnasiunului public gr. or. român din Brad pe anul scolar 1892/3, publicată de Georgiu Părău, director gimnasial provisoriu. Cuprinde: A. Un tratat din „Geometria“ de profesorul provisoriu Dr. Ioan Radu. B. Sciri scolare de directorul gimnasial. Sibiu, Tipografia archidieceșană, 1893.

„Candela“, fôie bisericească-literară a apărut Nr. 9 din 1 Septembrie 1893, cu următorul cuprins românesc:

Despre cele mai însemnate liturgie ale bisericii orientale, mai ales cu privire la cele-ce-s întrebuintate în timpul de față în biserica ortodocșă. — Scurtă privire istorică. — Predică pentru Dumineca a 18-a după Rusale. — Predică. — Predice funebreale pentru poporul de rând. — Discurs. — Cronică.

Convocare.

Prin acesta se convocă adunarea generală ordinară a reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Zarand pe zilele: 24, 25 și 26 Septembrie v. a. c. în Băița.

Programa

adunării generale a reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Zarand, ce se va ține la 24, 25 și 26 Septembrie v. a. c. în Băița.

Sedința I, Vineri în 24 Septembrie a. m.

1. Serviciul divin împreună cu chemarea Duchului sânt, după terminarea căruia se va deschide ședința prin presiul ordinar la 10 ore a. m.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Statorirea programei.
4. Presentarea de esibite, între cari și raportul general.
5. Alegerea comisiunilor.

Sedința II în 24 Septembrie p. m.

6. Constatarea membrilor prezenți.
7. Memorizarea piesei: „Copilul și rața“ cu despărțământul I (manual de I. Popescu) de Arseniu Duma.
8. Pertractarea piesei: „Calul“, cu despărțământ. I. (manual de I. Popescu) de Efreu Pop.
9. „Marșul lui Dragoș“, cu desp. III (cartea a II a de cetire de I. Popescu) de Alecsandru Vlad.
10. Pertractarea „adverbială“ cu despărțământ. IV de Alecsandru Ioan.

Sedința III în 25 Septembrie a. m.

11. Verificarea protocoalelor din ședința I și II, constatarea membrilor prezenți.
12. „Calculul intereselor“, cu desp. VI de Romul Jurca.
13. „Constantin cel mare“ cu desp. VI de George Foras.
14. „Comparația adiectivelor“ (melléknevek fokozata) cu despărțământ. IV. din limba magiară de Simeon Cibeau.

Sedința IV în 25 Septembrie p. m.

15. Constatarea membrilor prezenți.
 16. „Munții și riurile din comitatul Huniedórei în special“ cu desp. III de Ioan Lucăcel.
 17. Despre „cambii“ cu cei din anul ultim de repeție (IX scolar) de Ioan Germân.
 18. Raportul comisiunilor.
- Sedința V în 26 Septembrie a. m.
19. Participarea la serviciul divin.
 20. Constatarea membrilor prezenți.
 21. Verificarea protocoalelor din ședința III și IV.

22. Instruirea în lucrul de mână, dare de îndrumări teoretice și practice prin învățători: Alecsandru Florea, George Foras, Romul Jurca, Ioan Găzdău și Alecsandru Iovan.

Sedința VI în 26 Septembrie a. m.

23. Constatarea membrilor prezenți.
24. Verificarea protocolului din ședința premergătoare.
25. Constituirea reuniunii pe un nou period de 3 ani.
26. Staverirea bugetului pe anul 1893/4.
27. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului acestei ședințe.
28. Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului central al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Zarand, ținută la 17 Mai, 1893.

Vasiliu Damian
președinte

Diverse.

Numirea banilor. Cuvântul „franc“ este numire națională, dându-se acest nume livei încă în revoluțiune; „sou“-ul este abreviațiunea latinescului „solitus“. „Lira“ italiană încă se deriva dela libra lătescă. „Peseta“ spaniolă însemnă un ce mesurat, er' portuguesul „reis“ ban regal. „Rubla“ rusă are înțelesul cuvântului „tăiat“, fiindcă mai de mult se tăia din bară de argint, „kopek“-ul nu însemnă alt ceva decât lance, de ore-ce icona țarului se desemna pre monetele de bani cu lancea. „Sterling“-ul engles însemnă „oriental“, fiindcă Richard I. l'a adus din orient, „schilling“ se derivă dela cuvântul latin „solitus“, er numirea de „guinea“ de acolo, că banii se băteau din aurul scos din minele Guinei. „Penny“ dimpreună cu nemțescul „pfenning“ este în legătură cu cuvântul penn (zalog); „dollar“-ul cu talerul, „dinarul“ sârbesc se derivă dela denarul romanilor, er „piastrol“ turcesc dela italianul piastro.

Avis pentru învățători.

Apropiindu-se începerea școlilor pe anul scolar 1893/4 venim a recomanda p. t. învățătorilor și bărbatilor de școlă următoarele cărți scolare din editura tipografiei archidieceșane gr. or. din Sibiu.

Micul prietin al copiilor, adecă carte pentru învățarea scrierii și cetirii de Silvestru Moldovan. Cu o îndrumare la finea cărții. Preț broșat 22 cr. legat 25 cr. ABC-dar aprobat pentru școlele gr. or. din archidieceșana noastră și din diecesă Aradului.

Apoi

Din biblioteca cărților scolare pentru studiul religiunii:

Istoria Biblică în folosul școlilor populare. — Cu 40 ilustrațiuni reprodu-se în format mic după biblia ilustrată de G. Doré din editura Deutsche-Verlags Anstalt in Stuttgart Preț legat 30 cr. broșat 25 cr.

Istoria Bisericească în folosul școlilor populare. Preț legat 35 cr.

Sub presă:

Istoria Biblică în folosul școlilor medii. Cu 20 ilustrațiuni reproduce în format mic după biblia ilustr. de G. Doré din editura Deutsches-Verlags-Anstalt in Stuttgart.

Istoria bisericească în folosul școlilor medii.

Posta redacțiunii.

D. M. prot. Sig. Primiți mulțăminta noastră pentru informațiune.

Car. în D. Nu se poate publica.

Red.

Loterie.

Mercuri în 13 Septembrie 1893.

Brünn: 32 39 83 19 6.

Nr. 171/1893

[174] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scările confesionale gr. or. române din comunele mai jos scrise în protopresbiteratul Orăștiei, se escrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Simeria (O Piski) cu Tolția postului de învățătoriu cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir și lemnele necesare.

2. Ludesci cu filia Costesci cu salar anual 300 fl. v. a. cuartir, grădină de legumărit și lemnele necesare.

3. Dêncu mare, salariu învățătoresc 300. fl. v. a. cuartir, grădină de legumărit și lemnele necesare.

4. Tămășasa salariu învățătoresc 300 fl. cuartir și lemnele necesare.

5. Bincințiu salariu anual învățătoresc 250 fl. v. a. cuartir și lemnele necesare.

6. Romoșel, salariu 300 fl. cuartir, 5 stângini de lemne, și grădină de legumărit.

7. Dêncu mic, salariu 300 fl. cuartir, grădină de legumărit și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-și ascerne cererile instruite conform legilor din vigore subscrisului oficiu protopresbiteral până la terminul susscris.

Orăștie, 18 August, 1893.

Oficiul protop. gr. or. al Orăștiei în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 348/1893

[169] 3—3

CONCURS.

Pe baza rezoluțiunei consistoriale din 3 August a. c. Nr. 4679 B. se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea parohiei A mnaș, protopresbiteratul Seliștei.

Cu postul acesta de paroch este împreunat un venit anual de 266 fl. 14 cruceri v. a. despre care se pot trage informațiuni mai de aproape dela oficiul protopresbiteral și dela comitetul parochial.

Reflectanții la acest post se-și așternă cererile, instruite conform legilor în vigore, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Seliște, 21 August, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 318 scol.

[173] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scările confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în tractul protopresbiteral al Solnocului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

1. Libotin, cu salariu anual de 300 fl. v. a. în bani, cuartir și grădină.

2. Ungureni, cu salariu anual de 300 fl. v. a. în bani și cuartir.

3. Rogoz, cu salariu anual de 300 fl. v. a., cuartir și grădină.

4. Rohia, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și cuartir.

5. Poianaporcului afiliată cu Valeni, cu un învățătoriu ambulant pe lângă un salariu anual de 300 fl. v. a., cuartir și grădină.

6. Peteritea afiliată cu Măscă cu un învățătoriu ambulant pe lângă un salariu anual de 300 fl. v. a., cuartir și grădină.

7. Borcut afiliată cu Ineu, cu un învățătoriu ambulant pe lângă un salariu anual de 300 fl. v. a., cuartir și grădină.

8. Stoiceni afiliată cu Dobric și Dobriținaș, cu salariu anual de 300 fl. v. a., cuartir și grădină. Învățătoriu va fi ambulant în Stoiceni și Dobric, căci din Dobriținaș elevii de

scolă vor cerceta parte scolară din Do bric, parte scolară din Stoiceni.

8. Costeni afiliată cu Cupșeni, cu un salariu anual de 300 fl., cuartir și grădină. Învățătoriu va fi ambulant.

Doritorii de a ocupa acestea posturi au a-și așterne petițiunile instruite conform legilor în vigore subsemnatului oficiu protopresbiteral (Magyar-Lápos) până la terminul indicat.

Cupșeni în 18 August, 1893.

In conțelegere cu comitetele parohiale respective, oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 305/1893

[168] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a treia Porumbacul-superior-apusén, protopresbiteratul Avrighului se escrie prin această din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foia „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele publicate în concursul din „Telegraful Român” Nr. 2, 3 și 4 din anul 1893, adică computeate în bani dau suma de 403 fl. 20 cr.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch se-și subșternă cererile concursuali instruite conform dispozițiunei stat org. și a regulamentului pentru parohii din anul 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului, în Avrigh (posta Avrigh, Felek, Szeben megye) până la terminul susindicat.

Avrigh, 9 August, 1893.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv, oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului.

Ioan Cădea,
protopresb.

Nr. 647/1893

[175] 1—3

EDICT.

Elena N. Bârsan gr. or. din Herman, care de trei ani a părăsit cu nece-

dință pe legiuitul ei bărbat George Poenariu gr. or. din Doboli-inferiori, și pribegesc în lume fără ubicațiune cunoscută, în sensul rezoluțiunei consistoriale dto 10 August a. c. Nr. 4853 B., se citează prin această, ca în termen de șese luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român” se se prezenteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul matrimonial, intentat de către bărbatul ei în contra ei.

Brașov, 30 August, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric,
protopresbiter.

Curs de moșit.

Direcțiunea institutului reg. ung. de moșit în Sibiu aduce la cunoștința publică că la **1 Octomvrie** se va deschide **cursul gratuit de moșit de cinci luni**. Primirea se face dela 1 până la 15 Octomvrie a. c. pe lângă atestat de moralitate și de botez în strada Poplăcii (Quergasse) nr. 27.

Prelegerile cu limba de propunere magiară, germană și română se încep la 5 Octomvrie 1893.

Femei însărcinate se primesc, încât ajunge spațiul, pentru naștere în clinica de moșit și li-se dă totă îngrijirea și întreținerea gratuit pe spesele ministeriului reg. ung. de culte și instrucțiune.

Sibiu, 1 Septemvrie 1893.

[173] 2—4

Direcțiunea.

Pentru-ca și persoanelor mai sărace dela țară să li-se dea putința de a se instrui în moșit, direcțiunea institutului împărtășește locuință liberă la 10 eleve pentru durata cursului. Petentele se se adreseze în scris sau verbal către direcțiune, Quergasse nr. 27.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1893.

Budapesta — Predeal									
Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
10.—	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena	sos.	3.—	1.55	7.20
8.25	2.10	2.50	5.50	9.15	Budapesta	↑	6.20	7.30	6.35
11.28	4.07	6.14	8.57	11.12	Szolnok	↑	2.55	5.23	3.31
1.35	5.46	—	11.33	12.50	P. Ladány	↑	12.06	3.46	1.16
3.53	7.08	8.42	1.50	2.12	Oradea-mare	↑	Tr. de per-sone	2.25	11.04
4.—	7.15	12.05	2.24	2.19	Oradea-mare	↑	2.18	10.44	8.38
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	Rév	↑	—	—	9.30
5.45	—	2.50	4.07	—	Brateca	↑	—	1.26	9.10
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	↑	3.53	—	8.31
7.18	9.37	4.53	5.32	4.50	Huiedin	↑	2.58	12.47	7.53
8.05	10.37	6.24	6.24	—	Ghirbău	↑	1.13	—	6.53
8.32	—	6.59	6.59	5.55	Cluș.	↑	12.17	11.01	6.14
8.49	—	11.10	8.40	6.11	Apahida	↑	—	—	5.14
9.06	—	11.32	9.08	6.27	Ghirbău	↑	—	—	4.45
10.08	—	12.50	10.40	7.28	Cucerdea	↑	—	9.23	3.18
10.37	—	1.25	11.25	7.50	Ujóra	↑	—	8.54	2.31
10.59	—	1.43	11.54	—	Vințu-de-sus	↑	—	—	2.13
11.07	—	1.52	12.04	—	Aiud	↑	—	—	2.05
11.31	—	2.18	12.34	8.17	Teiuș.	↑	—	8.24	1.35
11.48	—	2.40	1.—	8.33	Crăciunel	↑	—	8.07	1.08
12.25	—	—	1.40	8.38	Blăș	↑	—	8.—	12.28
12.50	—	—	2.17	—	Micăsasa	↑	—	—	11.57
1.04	—	—	2.35	9.09	Copșa-mică	↑	—	7.31	11.42
1.35	—	—	3.14	—	Mediaș	↑	—	—	11.06
1.50	—	—	3.34	9.42	Elisabetopol	↑	—	—	10.4
2.13	—	—	3.49	9.44	Sighișoara	↑	—	—	6.55
2.32	—	—	4.11	9.59	Hașfalău	↑	—	—	10.31
3.04	—	—	4.48	10.22	Homorod	↑	—	—	10.09
3.39	—	—	5.27	10.51	Agostonfalva	↑	—	—	9.31
4.01	—	—	6.10	11.13	Apafă	↑	—	—	8.53
5.26	—	—	7.52	12.26	Feldioara	↑	—	—	8.23
6.08	—	—	8.30	12.58	Brașov	↑	—	—	6.55
6.40	Tr. de per-sone	—	9.03	1.15	Timiș	↑	—	—	5.34
7.16	—	—	9.38	1.34	Predeal	↑	—	—	4.29
8.—	—	—	10.25	2.09	București	↑	—	—	3.56
—	11.—	5.15	6.18	2.19	—	—	—	—	3.40
—	12.26	5.57	7.10	3.01	—	—	—	—	3.19
—	1.11	6.29	7.40	3.31	—	—	—	—	3.19
—	8.45	12.20	10.50	9.15	—	—	—	—	5.07

Budapesta — Arad — Teiuș									
Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
—	—	10.—	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.20	7.20	3.—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	↑	7.25	1.20	5.50
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	↑	4.15	11.15	2.21
—	—	3.45	6.57	5.24	Arad	↑	11.18	8.20	9.05
—	—	—	—	—	Arad	↑	10.46	7.20	8.40
—	—	4.30	2.34	5.46	Glogova	↑	10.34	7.01	8.30
—	—	4.42	2.34	5.57	Györök	↑	10.11	6.20	8.08
—	—	5.03	3.34	6.19	Pauliș	↑	9.58	5.50	7.57
—	—	5.14	3.58	6.30	Radna-Lipova	↑	9.44	5.28	7.46
—	—	5.32	4.20	6.48	Conop	↑	9.10	—	7.17
—	—	5.56	—	7.12	Bérsava	↑	8.54	—	7.02
—	—	6.12	—	7.27	Soborșin	↑	8.03	—	6.24
—	—	6.58	—	8.07	Zam	↑	7.28	—	5.53
—	—	7.26	—	8.33	Gurasada	↑	7.—	—	5.28
—	—	7.52	—	8.57	Ilia	↑	6.49	—	5.17
—	—	8.08	—	9.13	Branicica	↑	6.24	—	4.55
—	—	8.26	—	9.29	Deva	↑	5.59	—	4.33
—	—	8.52	—	9.53	Simeria (Piski)	↑	5.43	—	4.17
—	—	10.—	—	10.19	Orăștie	↑	4.42	—	3.30
—	—	10.25	—	10.50	Șibot	↑	4.20	—	3.08
—	—	10.44	—	11.16	Vințu de jos	↑	4.58	—	2.36
—	—	11.58	—	11.44	Alba-Iulia	↑	3.40	9.40	2.19
—	—	11.29	7.05	12.06	Teiuș	↑	3.04	9.05	1.39
—	—	11.56	7.40	12.38	Teiuș	↑	3.04	9.05	1.39

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova									
Orient.	Tren de per-sone	Tren de accele-rat	Tren de per-sone	Tren mixt	Orient.	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Orient.	Tren de per-sone
Espres	9.06	11.—	9.—	9.15	4.15	pl. Viena	sos.	6.15	2.45
Vineri	8.25	2.35	6.30	10.10	pl. Budapesta	sos.	7.10	9.14	10.27
—	5.18	5.20	7.59	4.24	Timișoara	↑	9.50	5.50	5.13
—	6.15	8.25	5.25	9.30	Caransebeș	↑	9.20	—	5.07
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Băile-Herculane	↑	6.22	—	12.53
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Verciorova	↑	3.40	—	12.53
12.09	—	1.25	2.10	—	București	↑	2.26	—	12.10
10.55	—	11.40	—	—	—	—	—	—	4.03

Cucerdea — Oșorheiu — Reg. săs.									
—	2.35	8.15	3.11	8.58	Cucerdea	↑	7.40	2.37	8.25
—	3.26	9.01	3.57	9.44	Ludoș	↑	6.55	1.51	7.36
—	5.07	10.27	5.23	11.11	Oșorheiu	↑	5.30	12.25	5.54
—	5.50	10.42	5.36	—	Reghinul-săs.	↑	5.18	9.35	5.05
—	7.25	12.15	7.15	—	—	↑	3.50	8.—	3.22

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se citi de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerele cele grase însemnă orele de noapte